

මහජන බැංකුව-2013

2013 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශන සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශන, විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශන, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශන සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශන සහ වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2013 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මහජන බැංකුවේ (බැංකුව) සහ එහි පරිපාලිතයන්ගේ ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1961 අංක 29 දරන මහජන බැංකු පනතේ 34 වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. මෙම විගණනය සිදුකිරීම සඳහා ප්‍රසිද්ධ වෘත්තීයව නියැලී වරලත් ගණකාධිකාරී සමාගමක් මට සහාය විය. බැංකුවේ ශාඛා 50 ක විගණනය සිදුකිරීම සඳහා ප්‍රසිද්ධ වෘත්තීයව නියැලී වරලත් ගණකාධිකාරී සමාගම 50 ක් සහාය වන ලදී. පරිපාලිතයන්ගේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අදාළ පරිපාලිතයන්හි සාමාජිකයන් විසින් පත් කරන ලද ප්‍රසිද්ධ වෘත්තීයව නියැලී වරලත් ගණකාධිකාරී සමාගම් විසින් විගණනය කරන ලදී. ශාඛාවලට අදාළ විස්තරාත්මක විගණන වාර්තා 2014 පෙබරවාරි 21 සිට අප්‍රේල් 22 දක්වා වරින්වර බැංකුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී. එම වාර්තාවල අඩංගු අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් කිහිපයක් මෙම වාර්තාවේ සාරාංශ කර දැක්වේ.

1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 5(1) වගන්තියෙන් පැවරී ඇති බලතල අනුව, 1992 මැයි 14 දිනැති අංක 715 දරන රජයේ ගැසට් පත්‍රයෙහි පළකරන ලද මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යවරයාගේ නියෝගය පරිදි එකී මුදල් පනතේ II කොටසෙහි ඇතුළත් විධිවිධානවලින් බැංකුව නිදහස් කර ඇත. එසේම අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරන ලදුව, භාණ්ඩාගාර ලේකම් විසින් ඔහුගේ 1992 අප්‍රේල් 10 දිනැති අංක ඊජී02/බීසී/පීබී/01 දරන චක්‍රලේඛය මගින් දන්වන ලද පරිදි සියළු භාණ්ඩාගාර හා රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛවලින් බැංකුව නිදහස් කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) වගන්තියට අනුව මෙම වාර්තාව නිකුත් කරනු ලැබේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය යැයි කළමනාකරණය විසින් තීරණය කරනු ලබන අභ්‍යන්තර පාලනය කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. මා විසින් ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදු කරන ලදී. ආචාර ධර්ම වල අවශ්‍යතාවයන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් තොරවන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට උපකාරී වන විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටින්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවියහැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගේ අවදානම් තක්සේරු කිරීමද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරු කිරීම්වලදී , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ වන්නා වූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් බැංකුවේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදාගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීමද විගණනයට ඇතුළත් වේ.

මාගේ විගණන මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 මතය - බැංකුව

මාගේ පරීක්ෂණයෙන් පෙනී යන අන්දමට 2013 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා බැංකුව නිසි ගිණුම් වාර්තා පවත්වා ඇති බව සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2013 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

මතය - සමූහය

ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2013 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකුවේ සහ එහි පරිපාලිතයන්ගේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

2.2 සමූහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, දේශීය බැංකු ඒකක, අක්වෙරළ බැංකු ඒකකය සහ බැංකුවේ පූර්ණ කොටසක් වන විදේශ මෙහෙයුම්වල මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒකාබද්ධ වීමෙන් සමන්විත විය. සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී ලංගිප්‍ර) අනුකූලව බැංකුවේ, එහි පරිපාලිත හා ආශ්‍රිත සමාගම්වල මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒකාබද්ධ වීමෙන් සමන්විත විය. සී/ස පීපල්ස් ට්‍රාවල්ස් (පුද්ගලික) සමාගමේ කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 99 ක්ද, පීපල්ස් ලීසින් ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පීපල්ස් හි කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 75 ක්ද, පීපල්ස් මර්චන්ට් බැන්ක් පීපල්ස් හි කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 26.13 ක් හා සී/ස ස්මාර්ට් නෙට් ලංකා (පුද්ගලික) සමාගමේ කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 37.3 ක් ශේෂ පත්‍ර දිනට බැංකුව සතුව තිබුණි.

2013 දෙසැම්බර් 31 දිනට එක් එක් සමාගමෙහි බැංකුව සතු අයිතිය ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සසඳා පහත දැක්වේ.

	සෘජු ආයෝජන			
	2013 රු.000	ප්‍රතිශතය	2012 රු.000	ප්‍රතිශතය
පරිපාලිත සමාගම්වල නම්				
සී/ස පීපල්ස් ට්‍රාවල්ස් (පුද්ගලික) සමාගම	4,950	99	4,950	99
පීපල්ස් ලීසින් ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පීපල්ස්	1,240,958	75	1,248,484	75.17
පරිපාලිත සමාගම්වල මුළු ආයෝජන	1,245,908		1,253,434	

ආශ්‍රිත සමාගම්වල නම්

පීපල්ස් මර්චන්ට් බැන්ක් පීඑල්සී	273,100	26.13	273,100	26.13
සී/ස ස්මාර්ට් නෙට් ලංකා (පුද්ගලික) සමාගම	25,000	37.3	25,000	37.3
ආශ්‍රිත සමාගම්වල මුළු ආයෝජන	298,100		298,100	
අඩුකලා - භානිකරණය සඳහා ප්‍රතිපාදන පීපල්ස් මර්චන්ට් බැන්ක් පීඑල්සී	(65,532)			
සී/ස ස්මාර්ට් නෙට් ලංකා (පුද්ගලික) සමාගම	(25,000)		(25,000)	
ආශ්‍රිත සමාගම්වල ශුද්ධ ආයෝජනය	207,568		273,100	

2.3 බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම්

2.3.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත (ශ්‍රී ලහිපු)

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) ශ්‍රී ලහිපු 16 - දේපල, පිරිසත හා උපකරණ - ප්‍රමිතිය අනුව, දේපල, පිරිසත හා උපකරණ විෂයයක් ප්‍රත්‍යාගණනය කරන්නේ නම්, එම වත්කම අයත්වන දේපල, පිරිසත හා උපකරණ සමස්ත පන්තියම ප්‍රත්‍යාගණනය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි ප්‍රත්‍යාගණනය කිරීමේදී, 2013 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශුද්ධ පොත් අගය රු.118,294,512 ක් ලෙස දැක්වෙන ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි 8 ක් බැංකුව විසින් ප්‍රත්‍යාගණනය කර නොතිබුණි.

(ආ) ශ්‍රී ලහිපු 39 - මූල්‍ය උපකරණ : මිනුම්කරණය හා හඳුනාගැනීම- බැංකුව විසින් පරිණතවීම් සඳහා ඇති මූල්‍ය වත්කම් වටිනාකම, සඵලදායී පොලී අනුපාතය (Effective Interest Rate) යොදා ගෙන ක්‍රමක්ෂය කරනු වෙනුවට සරල පොලී අනුපාත ක්‍රමය පදනම් කර

ගෙන හඳුනාගෙන තිබුණි. එබැවින් ක්‍රමක්ෂය, වටිනාකම හා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හඳුනාගත් වටිනාකම අතර රු.36,960,694 ක වෙනසක් විය.

තවද බැංකුව ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර (Sri Lanka Development Bonds) සඳහා පොලී ආදායම, සඵලදායී පොලී අනුපාතය (Effective Interest Rate) යොදා ගෙන හඳුනා ගනු වෙනුවට සරල පොලී අනුපාතය යොදා ගෙන හඳුනා ගෙන තිබුණි.

2.3.2 භානිකරණය ගණනය කිරීමේ අඩුපාඩු

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) භානිකරණය ගණනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේදී තනිව වැදගත්වන ලෙස හඳුනාගත් ගනුදෙනුකරුවකු පිළිබඳ යම් භානිකරණ සිද්ධියක් හඳුනා ගැනීම සඳහා අරමුණුගත සාක්ෂි ඇගයීමේදී පරීක්ෂණ ලැයිස්තුවක් (Check List) බැංකුව විසින් පවත්වා නොතිබුණි.

(ආ) තනි වැදගත් ගනුදෙනුකරුවන් තෝරා ගැනීම සඳහා බැංකුවේ ප්‍රවේශ ලක්ෂ්‍යය වන්නේ සමස්ත ණය කළඹ රු.මිලියන 25 ට වැඩිවීමයි. කෙසේ වුවද පවත්නා ක්‍රමයෙහි සීමා කිරීම හේතුවෙන් ශාඛා ජාලයෙහි රු.මිලියන 25 ට වැඩි ඒකල ණය සහිත ගනුදෙනුකරුවන් සලකා බැලීම වෙනුවට ගනුදෙනුකරුවන්ගේ සමස්ත ණය කළඹ බැංකුව සලකා බලා නොතිබුණු බව හඳුනා ගෙන තිබුණි. තවද බැංකු ශාඛා ජාලයෙහි තනි ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ සමස්ත ණය කළඹ සලකා නොබැලීම හේතුවෙන් රු.මිලියන 13,716 ක් වූ භානිකරණ ප්‍රතිපාදනය ප්‍රමාණවත් නොවිය හැකිය.

2.3.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

ගිණුම් වාර්තාවල කල් බදු අවලංගු කිරීම් බැංකුව විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල යාවත්කාලීන කර නොතිබුණි. එබැවින් රු.13,312,241 ක් වටිනාකම වූ කල් බදු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල කල් බදු ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි ලෙස දක්වා තිබුණි.

2.3.4 නොසැසඳූ වෙනස්කම්

පහත සඳහන් නොසැසඳූ වෙනස්කම් විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

- (අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන ජාතික හිමිකම් අරමුදලේ ආයෝජනවල වෙළඳපොළ වටිනාකම හා ලැබී තිබුණු සනාථ කිරීම් අතර රු.4,894,797 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.
- (ආ) පොදු ලෙජරයේ ශේෂ හා පද්ධතියෙන් ජනනය වන වාර්තා අතර පහත දැක්වෙන වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය විය.

විෂයය	පද්ධතියෙන් ජනනය වන වාර්තා (පරිගණකගත) අනුව මුදල	පොදු ලෙජරය අනුව මුදල	වෙනස
-----	-----	-----	-----
	රු.	රු.	රු.
i ආරම්භක ශේෂ			
- ලී බඩු	625,302,656	620,898,129	4,404,527
- යන්ත්‍ර හා උපකරණ	2,492,280,340	2,485,853,790	6,426,550
ii ණය සහ ලැබිය යුතු ශේෂ	490,938,334,000	490,915,750,000	22,584,000
iii අවිනිශ්චිත පොලී	34,408,120,000	36,208,611,000	(1,800,491,000)
iv උකස් කිරීම්	195,768,359,000	197,128,579,000	(1,360,220,000)

2.3.5 පැහැදිලි නොකළ වෙනස්කම්

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) වැටුප් ලේඛනවල දැක්වෙන මුදල හා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන මුදල අතර රු.56,015,643 ක පැහැදිලි නොකළ වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.
- (ආ) පොදු ලෙජර ශේෂ යටතේ දැක්වෙන ණය වර ලිපි, ඇපකර හා ප්‍රතිග්‍රහණයන් සහ 2013 දෙසැම්බර් 31 දිනට අදාළ කළඹ ශේෂයන් අතර පහත දැක්වෙන වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය විය. වෙනස්කම් සඳහා හේතු විගණනයට පැහැදිලි කර නොතිබුණි.

	පොදු ලෙජරය අනුව ශේෂය	ණය කළ ශේෂය	වෙනස
	රු.	රු.	රු.
ණයවර ලිපි	73,766,374,264	72,744,232,512	1,022,141,752
ඇපකර	27,157,319,254	26,734,131,683	423,187,571
ප්‍රතිග්‍රහණයන්	49,864,088,462	50,220,224,671	(356,136,209)

2.3.6 අවිනිශ්චිත ගිණුම්

අවිනිශ්චිත ණය ගිණුම් 09 ක 2013 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.227,254,000 ක මුදලක් නිරවුල් කිරීමෙන් තොරව පැවතුණි.

2.3.7 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොවීම

පහත සඳහන් එක් එක් විෂයයන් ඉදිරියෙන් දක්වා ඇති සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

ගිණුම් විෂයය	මුදල	ඉදිරිපත් නොකළ සාක්ෂි
	රු.	
(අ) ආයෝජන දේපල	15,771,000	අදාළ ගිවිසුම
(ආ) කල් බදු දේපල (දේපල 08 ක්)	24,432,000	කල් බදු ගිවිසුම්

2.4 නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

පහත සඳහන් අනුකූල නොවීම් විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට යොමුව	අනුකූල නොවීම
(අ) 1961 අංක 29 දරන මහජන බැංකු පනත	බැංකුවේ අනුදන් කොටස් ප්‍රාග්ධනය සාමාන්‍ය කොටස් 20,000,000 කට සීමා විය. බැංකුව කොටස් 999,960 ක් නිකුත් කර තිබුණද විභජනයට නියමිතව ඇති ප්‍රාග්ධනය

රු. මිලියන 7,152 ක් වන අතර, එය පනතේ සඳහන් අනුදත් ප්‍රාග්ධනයද ඉක්මවන කොටස් 143,040,000 ප්‍රමාණයකට සමානය. කෙසේ වුවද, ප්‍රාග්ධන විභජනයට නියමිත ගිණුමේ රඳවා ඇති රු.මිලියන 7,152 ක් වන අනුදත් කොටස් ප්‍රාග්ධනය මභජන බැංකු පනත සංශෝධනය කර තවදුරටත් වැඩි කළ යුතුව ඇත.

(ආ) 2005 අප්‍රේල් 12 දිනැති අංක 02/17/402/0073/001 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව, 2007 වර්ෂය අවසානය වන විට සියලුම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සිය ප්‍රාග්ධනය රු.මිලියන 2,500 දක්වා වැඩි කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අවශ්‍ය ප්‍රාග්ධනයට ළඟා වී නොමැති බැංකු කිහිපයක් සඳහා 2006 වර්ෂය අවසානය වන විට අවම වශයෙන් සියයට 50 ක වර්ධනයක් ලබාගැනීමට හා 2007 වර්ෂය අවසානය වන විට රු.මිලියන 2,500 දක්වා සම්පූර්ණයෙන් ළඟා වීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අවසර ලබා දී තිබුණි. එහෙත් බැංකුව 2013 දෙසැම්බර් 31 වන විටත් අවශ්‍ය ප්‍රාග්ධනයට ළඟා වී නොතිබුණු අතර එදිනට පැවති උභයතාවය රු.මිලියන 2,450 ක් විය.

3. මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, 2013 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා බැංකුවේ සහ සමූහයේ මෙහෙයුම්වලින් වූ ප්‍රතිඵලය පිළිවෙලින් රු.මිලියන 10,304 ක සහ රු.මිලියන 13,412 ක බදු පූර්ව ශුද්ධ ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපව ඉකුත් වර්ෂයේ බැංකුවේ සහ සමූහයේ බදු පූර්ව ශුද්ධ ලාභය පිළිවෙලින් රු.මිලියන 15,249 ක් සහ රු.මිලියන 17,671 ක් වූයෙන් බැංකුවේ සහ සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵල පිළිවෙලින් රු.මිලියන 4,945 කින් සහ රු.මිලියන 4,260 කින් අඩුවී තිබුණි. පෙර වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී මූල්‍ය ප්‍රතිඵලවල මෙම අඩුවීමට හේතු වී තිබුණේ ණය සහ වෙනත් පාඩු මත මුළු හානිකරණය රු.මිලියන 9,842 කින් වැඩිවීමයි.

3.2 විග්‍රහාත්මක මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල සාරාංශය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ සහ ඉකුත් වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵල පිළිබඳ විවිධ අදියරවල සාරාංශයක් පහත වගුවෙන් දැක්වේ.

	<u>දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය</u>			
	<u>2013</u>		<u>2012</u>	
	බැංකුව	සමුහය	බැංකුව	සමුහය
	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන
පොලී ආදායම	110,440	129,205	85,241	100,844
පොලී වියදම	(73,791)	(84,245)	(51,324)	(60,211)
ශුද්ධ පොලී ආදායම	36,649	44,960	33,917	40,633
වෙනත් ආදායම්	9,880	10,616	9,392	8,985
මෙහෙයුම් ආදායම	<u>46,529</u>	<u>55,576</u>	<u>43,309</u>	<u>49,618</u>
ණය සහ වෙනත් පාඩු සඳහා හානිකරණය	(13,716)	(14,822)	(3,874)	(4,575)
ශුද්ධ මෙහෙයුම් ආදායම	32,813	40,754	39,435	45,043
මෙහෙයුම් වියදම්	(20,803)	(25,249)	(21,721)	(24,559)
එකතු කළ අගය මත බදුවලට පෙර මෙහෙයුම් ලාභය	12,010	15,505	17,714	20,484
මූල්‍ය සේවා මත එකතු කළ අගය මත බදු	(1,706)	(2,016)	(2,465)	(2,745)
එකතු කළ අගය මත බදුවලට පසු මෙහෙයුම් ලාභය	10,304	13,489	15,249	17,739
ආශ්‍රිත සමාගම්වල ලාභ/(පාඩු) කොටස	-	(77)	-	(67)

බදු වලට පෙර ලාභය	10,304	13,412	15,249	17,672
බදු වියදම	(2,816)	(4,248)	(4,355)	(5,775)
	-----	-----	-----	-----
වර්ෂය සඳහා ලාභය	<u>7,488</u>	<u>9,164</u>	<u>10,894</u>	<u>11,897</u>

3.2.2 වැදගත් ගිණුම්කරණ අනුපාත

සමාලෝචිත වර්ෂයේ සහ ඉකුත් වර්ෂ 04 ක වැදගත් අනුපාත කිහිපයක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු ප්‍රතිමාන සමඟ සසඳා පහත දැක්වේ.

	ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු ප්‍රතිමාන	තර්ෂ				
		2013	2012	2011	2010	2009
	%	%	%	%	%	%
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
(අ) ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අනුපාතය (පෙළ I)	5.00	10.4	9.8	9.6	7.9	7.7
(ආ) ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අනුපාතය (පෙළ I + පෙළ 2)	10.00	15.0	14.0	14.5	12.8	13.4
(ඇ) වත්කම් මත ප්‍රතිලාභය	-	1.1	2.0	2.6	1.7	1.4
(ඈ) මුළු අත්තිකාරම්වලට අක්‍රීය අත්තිකාරම්	-	5.3	2.8	3.4	5.0	6.7
(ඉ) ද්‍රවශීලතා අනුපාතය						
-දේශීය බැංකු ඒකකය (DBU)		25.2	21.8	21.5	23.4	29.9
-විදේශ මුදල් බැංකු ඒකකය (FCBU)		22.3	21.8	24.0	22.3	24.6

4. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

4.1 ශාඛා කාර්ය සාධනය හා ලාභදායීත්වය

ලබාගත හැකි වූ තොරතුරු අනුව, ශාඛා 345 ක් අතුරින් ශාඛා 295 ක් වියදම යළි වෙන්කිරීමට පෙර රු.මිලියන 10,826 ක මුළු ලාභයක් වාර්තා කිරීමට සමත් වූ අතර ශාඛා 50 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා රු.මිලියන 532 ක මුළු පාඩුවක් වාර්තා කර තිබුණි. ඒ අනුව වියදම යළි වෙන්කිරීමට පෙර ශාඛා 345 ක ශුද්ධ ලාභය රු.මිලියන 10,294 ක් වූ අතර ඉකුත් වර්ෂයේ ශුද්ධ ලාභය රු.මිලියන 17,688 ක් (වර්ෂයේ ශාඛා 9 ක රු.මිලියන 23 ක මුළු පාඩුව ඇතුළත්ව) වූ හෙයින් මූල්‍ය ප්‍රතිඵලවල රු.මිලියන 7,394 ක් හෙවත් සියයට 42 ක අඩුවීමක් දැක්වුණි.

2013 වර්ෂය සඳහා කලාප වශයෙන් ලාභය / (පාඩුවට) අනුව, වියදම යළි වෙන්කිරීමෙන් පසු බැංකුව රු.මිලියන 2,593 ක පාඩුවක් වාර්තා කර තිබූ අතර, ඉකුත් වර්ෂයේ වියදම යළි වෙන්කිරීමෙන් පසු රු.මිලියන 3,933 ක ලාභයක් වාර්තා කර තිබුණු හෙයින් කලාප වශයෙන් ලාභදායීත්වයේ රු.මිලියන 6,526 ක හෙවත් සියයට 166 ක අඩුවීමක් දැක්වුණි.

බැංකුවේ කලාප වශයෙන් ශාඛා ජාලය හා 2013 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි ලාභදායීත්වය පහත දැක්වේ.

කලාපය	ශාඛා සංඛ්‍යාව	ලාභය / (පාඩුව)	
		2013 රු.මිලියන	2012 රු.මිලියන
මධ්‍යම කලාපය	43	851	1,678
නැගෙනහිර කලාපය	29	118	1,031
උතුරු මැද කලාපය	27	282	807
දකුණු කලාපය	41	748	1,273
සබරගමුව කලාපය	32	833	1,225
බටහිර කලාපය I	58	4,569	5,798
බටහිර කලාපය II	38	1,452	2,672
වයඹ කලාපය	31	951	1,664
උතුරු කලාපය	21	39	724
ඌව කලාපය	25	450	815
එකතුව	345	10,293	17,687

අඩු කළා - යළි වෙන්කිරීම් වියදම	(12,887)	(13,755)
යළි වෙන්කිරීම වියදමට පසු ලාභය / (පාඩුව)	(2,594)	3,932

4.2 ණය පරිපාලනය

4.2.1 අක්‍රීය ණය

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) වර්ෂය තුළදී පහත සඳහන් ශාඛාවන් විසින් එකතුව රු.404,870,562 ක් වූ ණය සහ අයිරා පහසුකම් ගනුදෙනුකරුවන්ට ලබාදී තිබූ අතර, හිඟ ශේෂයන් අයකර ගැනීමට කාලීන හෝ විධිමත් පියවරයන් ගැනීමෙන් තොරව එම ණය පසුව අක්‍රීය ණය ලෙස වර්ග කර තිබුණි. 2014 මැයි 31 දිනට මුළු හිඟ ශේෂ (ප්‍රාග්ධනය , පොලිය හා වෙනත් ගාස්තු ඇතුළත්ව) රු.394,462,592 ක් විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

ශාඛාව	ලබාදුන් ණය / අයිරාපහසුකම් සංඛ්‍යාව	කාල පරිච්ඡේදය	ලබාදුන් මුළු ණය මුදල	2014 මැයි 31 දිනට හිඟ මුදල (ප්‍රාග්ධනය හා පොලිය ඇතුළත්ව)
-----	-----	-----	රු.	රු.
මොරටුමුල්ල	05	2007 සිට 2011	4,955,608	5,106,787
උඩවලව	08	2006 සිට 2012	2,254,324	2,757,209
ආදිපාද විදිය	09	1981 සිට 2011	141,666,959	143,721,574
හෝමාගම	07	2003 සිට 2011	6,358,081	5,445,287
පිළියන්දල	12	2005 සිට 2012	249,635,590	237,431,735
එකතුව	41		404,870,562	394,462,592

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන්ද කරනු ලැබේ.

- i. 2013 වර්ෂයේදී හෝමාගම ශාඛාව විසින් දෙන ලද ණය දෙකකට අදාළව තක්සේරු මඩුල්ල විසින් ලබාදී තිබූ 2013 මාර්තු 14 දිනැති තක්සේරු වාර්තාව අනුව, උකස් දේපලවල වලංගු විකුණුම් වටිනාකම රු.5,250,000 ක් පමණක් විය. 2014 මැයි 28 දිනට මුළු හිඟ ශේෂය රු.11,276,498 ක් වූ අතර එය දේපලවල

වලංගු විකුණුම් වටිනාකම (Forced Sales Value) රු.6,026,498 කින් ඉක්මවා තිබුණි.

ii. පිළියන්දල ශාඛාව විසින් ගනුදෙනුකරුවකුට ස්ථාවර බැංකු අයිතවක් ලබාදී තිබූ අතර එම ගනුදෙනුකරු විසින්ම කිරුළපන ශාඛාව විසින් ලබාදී තිබූ වෙනත් ස්ථාවර බැංකු අයිතවක් පිළිබඳ ගෙවීම් පැහැර හැර තිබුණි. 2014 ජූලි 16 දිනට මුළු හිඟ ශේෂය රු.6,025,526 ක් (රු.2,870,967 ක ප්‍රාග්ධනය හා රු.3,154,559 ක පොලිය ඇතුළුව) විය. ණය ලබාදීමට පෙර ගනුදෙනුකරුගේ පෙර තොරතුරු බැංකුව විසින් විධිමත්ව ඇහවීම් කර නොතිබූ බැවින් 2014 ජූලි 16 දිනට රු.10,541,900 ක් වූ මුළු හිඟ ශේෂය අයකර ගැනීමෙන් තොරව හිඟව පැවතුණි.

(ආ) ආයතන බැංකු අංශය විසින් රු.1,268,038,652 ක් වූ ණය පහසුකම් ගනුදෙනුකරුවන් 17 දෙනෙකුට ලබාදී තිබූ අතර, පසුව එය අක්‍රීය ණය ලෙස වර්ග කර තිබුණි. 2014 මැයි 28 දිනට මුළු හිඟ ශේෂය රු.1,622,584,694 ක් (ප්‍රාග්ධනය රු.1,205,036,387 ක් හා පොලී හා වෙනත් ගාස්තු රු.417,548,307 ක්) විය. තවද හිඟ ශේෂයන් අයකර ගැනීම සඳහා බැංකු අංශය විසින් සතුටුදායක පියවරයන් ගෙන නොතිබුණි.

ගනුදෙනුකරු	පහසුකම් සංඛ්‍යාව	ලබාදුන් මුදල	2014 මැයි 28 දිනට මුළු හිඟ ශේෂය		
			ප්‍රාග්ධනය	පොලී හා වෙනත් ගාස්තු	එකතුව
		රු.	රු.	රු.	රු.
A	02	12,643,812	8,231,098	496,597	8,727,695
B	20	12,501,000	12,181,035	5,970,256	18,151,291
C	03	66,151,769	44,162,471	7,179,086	51,341,557
D	05	14,297,800	13,398,038	3,767,731	17,165,769
E	02	35,445,691	31,485,686	29,033,974	60,519,660
F	02	66,609,843	35,027,351	92,979,727	128,007,078
G	02	1,000,000	3,435,141	6,657,792	10,092,933
H	06	20,600,000	19,865,216	5,305,701	25,170,917
I	07	7,873,700	6,691,097	1,989,109	8,680,206
J	02	1,600,000	1,325,616	319,507	1,645,123
K	14	35,355,000	33,772,931	18,559,695	52,332,626
L	03	70,022,000	70,702,000	32,558,000	103,260,000
M	02	26,100,000	28,754,000	14,493,000	43,247,000
N	02	854,338,000	854,338,000	113,226,000	967,564,000

O	02	31,600,000	31,600,000	67,020,000	98,620,000
P	01	3,000,000	1,500,000	2,885,000	4,385,000
Q	04	8,900,037	8,566,707	15,107,132	23,673,839
එකතුව		1,268,038,652	1,205,036,387	417,548,307	1,622,584,694

4.2.2 ණය ලබාදීමේදී ප්‍රමාණවත් සුරැකුම් ලබා නොගැනීම

විදේශ මුදල් බැංකු අංශය (Foreign Currency Banking Unit) විසින් ලබාදෙන ලද පහත සඳහන් ණය සඳහා අදාළ සුරැකුම් ප්‍රමාණවත් නොවූ බව නිරීක්ෂණය විය.

ගනුදෙනුකරුගේ නම	ලබාදෙන ලද මුදල	2014 අගෝස්තු 31 දිනට හිඟ මුදල			සුරැකුම් ප්‍රමාණවත් නොවීම
		ප්‍රාග්ධනය	පොලී හා වෙනත්ගාස්තු	එකතුව	
	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන	රු.මිලියන
A	32.50	32.50	4.30	36.80	16.80
B	195.00	27.45	-	27.45	27.45
C	400.19	279.34	41.98	321.32	146.32

4.2.3 තාවකාලික අයිරා පහසුකම් (TOD) ලබාදීම

බැංකුවේ ණය පරිපාටි අත්පොතේ 19(3.1) වගන්තිය අනුව, බැංකු අයිරා පහසුකමක් සඳහා සුදුසු වන පරිදි සතුටුදායක සාමාන්‍ය ශේෂයක් සහිත ජංගම ගිණුමක් පවත්වා ගැනීම හා අවම වශයෙන් මාස 6 ක කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා සතුටුදායක තැන්පතු පවත්වා ගැනීම අවශ්‍ය වේ. කෙසේ වුවද, එම අවශ්‍යතාවයන්ට පටහැනිව පහත සඳහන් ශාඛා සඳහා තාවකාලික අයිරා පහසුකම් (TOD) ලබාදී තිබූ අතර 2014 සැප්තැම්බර් 10 දිනට පහත සඳහන් ශේෂයන් අයකර ගැනීමෙන් තොරව පැවතුණි.

ශාඛාවේ නම	ගිණුම විවෘත කළ දිනය	තාවකාලික අයිරා පහසුකම ලබාදුන් දිනය	ලබාදුන් මුදල	2014 සැප්තැම්බර් 10 දිනට හිඟ මුදල		
				ප්‍රාග්ධනය	පොලී සහ වෙනත් ගාස්තු	එකතුව
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
			රු.	රු.	රු.	රු.
මොරටුවුමුල්ල	2006 ජූලි 01	2006 සැප්. 29	100,000	153,343	408,361	561,704
උඩවලව	2011 ජනවාරි 26	2011 ජූනි 14	105,099	105,099	88,523	193,622
හෝමාගම	2007 මාර්තු 05	2007 ජූලි 30	15,307	15,307	62,468	77,775
ආයතනික බැංකු අංශය	2012 පෙබ. 09	2012 අප්‍රේල් 01	5,000,000	5,350,448	1,982,468	7,332,916
ආයතනික බැංකු අංශය	2012 මාර්තු 28	2012 මාර්තු 30	1,500,000	1,484,064	718,176	2,202,240

5. තොරතුරු තාක්ෂණය (IT)

5.1 තොරතුරු තාක්ෂණය පාලනය

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) තොරතුරු තාක්ෂණ ආරක්ෂණ කාර්යය ස්වාධීන කාර්යයක් ලෙස බැංකුවේ ක්‍රියාත්මකව නොතිබුණි. ස්වාධීන තොරතුරු තාක්ෂණ ආරක්ෂණ කාර්යයක් නොමැතිවීමෙන් තොරතුරු තාක්ෂණ පාලනය හා ආරක්ෂාව පිළිබඳ දැනුවත්වීම හා පුහුණුව, ආරක්ෂණ තක්සේරු, අසම්භාව්‍ය සැලසුම්, මාධ්‍ය ආරක්ෂාව, භෞතික හා පාරිසරික ආරක්ෂාව, සේවක මණ්ඩල ආරක්ෂාව, අවදානම් තක්සේරුව, පද්ධති හා සේවා අත්කර ගැනීම, පද්ධති හා සන්නිවේදන ආරක්ෂාව සහ පද්ධති හා තොරතුරු ඒකාබද්ධතාවය ආදිය සඳහා අභිතකර ලෙස බලපෑ හැකිය.

(ආ) බැංකුව විසින් කිසිදු දිගුකාලීන තොරතුරු තාක්ෂණ උපාය මාර්ගික සැලැස්මක් (මෑත වර්ෂ වලදී) සංවර්ධනය කර නොතිබූ බව සමාලෝචනය කර තිබුණි. ප්‍රවර්ධන සැලසුම් දර්ශන පටය කෙටි කාලීන වන අතර සමහර තත්කාර්ය පැතිකඩයන් හා අවශ්‍යතා පදනමක් සඳහා පමණක් වේ. විධිමත් හා අනුමත කරන ලද තොරතුරු තාක්ෂණ උපාය මාර්ගයක් නොමැතිවීමෙන්, බැංකුවේ මධ්‍ය පරිමාණයේ සිට දිගු කාලීන ව්‍යාපාර අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට ඉවහල් නොවන දෘඩාංග හා මෘදුකාංගවල තොරතුරු තාක්ෂණයන් අනාගතයේ ආයෝජනය කිරීම පිළිබඳ අවදානමක් ඇත.

(ඇ) සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරී හා ප්‍රධාන කළමනාකරුවන් ඇතුළත්ව තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ පුරප්පාඩු 32 ක් පවතින බව තවදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

5.2 තොරතුරු තාක්ෂණ පොදු පාලනයන්

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(i) 2012 වර්ෂයේදී තොරතුරු තාක්ෂණ ආරක්ෂාව හා පාලනය පිළිබඳ බොහෝ ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන විස්තරාත්මක තොරතුරු තාක්ෂණ පාලන ප්‍රතිපත්තියක් බැංකුව විසින් ලේඛනගත කර ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. කෙසේ වුවද පාලනය පිළිබඳ පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර තොරතුරු තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්තියේ ආවරණය කර නොතිබුණි.

- ★ වැඩ සටහන් සංවර්ධනය හෝ අත්පත්කර ගැනීම් ප්‍රතිපත්තිය
- ★ දුරස්ථ ප්‍රවේශ ප්‍රතිපත්තිය
- ★ දත්ත මධ්‍යස්ථාන ප්‍රතිපත්තිය
- ★ ප්‍රතිවිසිරස ප්‍රතිපත්තිය

තවද බැංකුවේ සංකීර්ණ මෙහෙයුම්වල කොටසක් සිදුකෙරෙන පද්ධති තිබුණද, කේන්ද්‍රීය බැංකුකරණය හා උකස්කරණ පද්ධතිය හැර වෙනත් කිසිදු කරුණක් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තිය වෙනස්කිරීමෙන් ආවරණය නොවීය.

(ii) දත්තවල ඒකාබද්ධතාවය සඳහා කේන්ද්‍රීය බැංකු පද්ධතියේ හා උකස්කරණ පද්ධති දත්ත සඳහා අතිරේක ආධාරක (Backup) කාලපරිච්ඡේද අතරතුර පරීක්ෂා නොකරන අතර සමහර අවස්ථාවලදී දත්ත භාවිත කරන්නන්ගේ විශේෂිත පිළිසකර ඉල්ලීම්, අතිරේක ආධාරක ටේප් පිළිසකර කිරීම් සඳහා යොදා ගනී.

(iii) ගනුදෙනුකරු දත්ත සමුද්‍රයේ අනුරූප ගනුදෙනුකරු හඳුනාගැනීම් අංකයන් පද්ධතියේ තිබුණි. දත්ත සංක්‍රමණය පිළිබඳ සමාලෝචනයක් නොමැතිවීම හා සාමාන්‍යකරණය ක්‍රියාවලිය ප්‍රමාණවත් නොවීම මෙයට හේතුවී තිබුණි. ගනුදෙනුකරු දත්ත සමුද්‍රයේ අනුරූප ගනුදෙනුකරු හඳුනාගැනීම් අංක කිහිපයක් පැවතීම ව්‍යාජ ගනුදෙනුකරුවන් ඇතිවීමේ අවදානම වැඩි කරන අතර මෙය යම් දිනකට එම විශේෂිත ගනුදෙනුකරු කළඹ / අනාවරණය හඳුනාගැනීම සීමා කිරීමට බලපානු ඇත.

6. පද්ධති හා පාලන

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලන අඩුපාඩු වරින්වර බැංකුවේ සභාපතිවරයාගේ අවධානයට යොමු කරන ලදී. පහත සඳහන් පාලන ක්ෂේත්‍රයන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතු වේ.

- (අ) “නොස්ට්‍රෝ” සැසඳුම්
- (ආ) විගණන ප්‍රමිතවලට අනුකූලවීම
- (ඇ) නොසැසඳූ වෙනස්කම්
- (ඈ) අවිනිශ්චිත ගිණුම්
- (ඉ) ණය පරිපාලනය
- (ඊ) ශාඛා කාර්ය සාධනය හා ලාභදායීත්වය
- (උ) ස්ථාවර වත්කම්
- (ඌ) තොරතුරු තාක්ෂණය